

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst
Afdeling Inlichtingen

Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Telefoon (070) 31 880 04
Telex 31337 MVD/GV/NL
Telefax (070) 31 879 51

Aan:
zie verzendlijst

Uw brief

Uw kenmerk

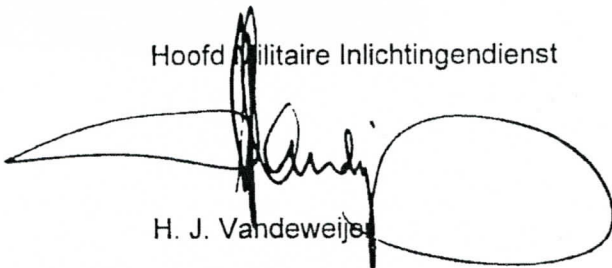
Ons nummer
DIS 98004255

Datum
11 augustus 1998

Onderwerp
Midden-Oosten - Oost Afrika

1. Hierbij bied ik u een notitie aan over de jongste gebeurtenissen in Oost-Afrika in het licht van het islamitisch fundamentalisme.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst

H. J. Vandeweijer

Commodore

Bijlagen
1

Bezoekadres
Kalvermarkt 28, Den Haag

Doorkiesnummer
(070) 318 7686

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

[REDACTED]
VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/ 98004255 d.d. 11-8-1998

AAN:

CDS
PCDS
SCO
SCIPS
HMSA
DAB
DCBC

Defat Tel Aviv (per fax)
Defat Cairo (per fax)

Vrz en leden CVIN

BuZa

DGPZ [REDACTED]
Plv DGPZ [REDACTED]
DVB [REDACTED]
DVB [REDACTED]
DAM [REDACTED]
DAM/GO [REDACTED]
DAM/MO [REDACTED]

BVD

H-BVD
D-2
D-3
D-4
D-5

Intern

HMID
CS
MONA
HAVI
HACIV
MID-cel
V&D
Archief

HMID/KL
HMID/KLu
HMID/KM

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE

MILITAIRE INLICHTINGEDIENST

Afdeling Inlichtingen - Sectie Midden-Oosten / NA

Den Haag, 11 augustus 1998

ISLAMITISCH FUNDAMENTALISME: USAMAH BIN LADEN EN

HET WORLD ISLAMIC FRONT

ALGEMEEN

De regio Midden-Oosten (Noord-) Afrika kent sedert vele jaren radicaal islamitische en terroristische groeperingen die zeer verschillende doelen nastreven. Enkele landen - genoemd worden primair Iran, Soedan en Afghanistan - verlenen steun aan deze groeperingen, of gebruiken hun veiligheidsdiensten om door terroristische aanslagen hun politieke doelstellingen in de regio en daarbuiten te realiseren.

In een aantal landen richten terroristische groepen, met name die van extremistische islamitische 'fundamentalisten' (ook politieke islamisten genoemd), zich tegen zowel de eigen politieke regimes, alsook tegen westerse doelen ter plaatse en elders. Het verzet van islamitische groepen tegen het bestaan van Israël (m.n. het bezet houden van de heilige plaats Jeruzalem), alsmede tegen het door het Westen gesteunde vredesproces, evenals tegen de westerse 'economische en culturele penetratie' van de islamitische wereld, is daarbij een belangrijke factor.

Tegen deze achtergrond treedt sedert enkele jaren steeds meer de Saudische banneling in Afghanistan: *Usamah bin Laden* op de voorgrond. In westerse inlichtingenkringen bestaan aanwijzingen dat hij in de afgelopen tijd steun heeft verleend aan terreurdaden tegen westerse, in het bijzonder Amerikaanse, alsook Israëlische doelen, waar ook ter wereld.

Usamah bin Laden wordt ook genoemd als één van de mogelijke instigators van de bomaanslagen in Nairobi (Kenia) en Dar Es Salaam (Tanzania), afgelopen vrijdag 7 augustus. Afgewacht moet worden of dit daadwerkelijk het geval zal blijken te zijn. Niettemin, ter verduidelijking van de persoon van Usamah bin Laden en bovenal de spirituele en politieke sfeer van waaruit zijn organisatie opereert, dient het volgende.

OVER: USAMAH BIN LADEN

- Persoonlijke achtergrond

Usamah bin Laden is in 1957 geboren in Saudi-Arabië. Zijn vader was de grootste bouwondernemer in dat land en het familiekapitaal wordt geschat op USD 5 miljard. Usamah bin Laden beheert hiervan ongeveer USD 300 miljoen.

Na zijn opleiding aan de universiteit van Ryadh vertrok hij in de jaren tachtig als strenggelovige sunniet naar Afghanistan, om met de islamitische verzetsstrijders (mujahidin) te strijden tegen de Russische bezetting. Door zijn moedig optreden tijdens verschillende gevechten verwierf hij veel aanzien onder zijn medestrijders. Daarnaast rekruteerde hij ten behoeve van de strijd vrijwilligers uit de islamitische wereld en financierde de opleiding van deze 'Afghaanse Arabieren'. Het zijn deze 'Afghaanse' veteranen die voortdurend worden genoemd en veelal geïdentificeerd - bijv. in Bosnië - als een soort regionale brigade van radicale islamitische strijders en/of islamitische extremisten.

Als oorlogsheld teruggekeerd in Saudi-Arabië, begon hij het Saudische regime te beschuldigen van 'corruptie'. Toen Amerikaanse troepen toegelaten werden op Saudisch grondgebied tijdens de Golfoorlog (1991) verscherpte hij zijn kritiek, wat leidde tot zijn verbanning. Sinds twee jaar verblijft hij in Afghanistan en geniet de bescherming van het fundamentalistische Taliban-regime - dat overigens Afghanistan niet geheel controleert.

- Relatie met Taliban

De Taliban verstrekken Usamah bin Laden faciliteiten op logistiek gebied. Niet alleen wordt Usamah bin Laden toegestaan meerdere opleidingskampen in het land te beheren. Zijn aanhangers ontvangen ook paspoorten - onder valse naam - van het Ministerie van Binnenlandse Zaken van de Taliban. Voorts wordt hij voorzien van wapens, explosieven en waarschijnlijk verbindingsmiddelen. In ruil hiervoor steunt Usamah bin Laden de Taliban financieel, en in hun strijd om de controle van Afghanistan door zijn strijders mee te laten vechten in het huidige conflict.

De Taliban-leiding, gevestigd in de plaats Kandahar, is verdeeld over de steun aan Usamah bin Laden. Zo zijn het nominale hoofd Omar en enkele anderen voorstanders van deze steun, terwijl andere Taliban-leiders minder sympathiek staan tegenover Usamah bin Laden. Belangrijke connecties van Taliban met Pakistan - en via Pakistan met de Verenigde Staten - dat politieke en vooral militaire steun aan de Taliban verleent, spelen hier een rol.

Voorts zijn ideologische verschillen van betekenis in de relatie met Usamah bin Laden. De, weliswaar fundamentalistische, Taliban zijn minder politiek en meer dogmatisch islamitisch georiënteerd. In hun opvatting dient de totale invoering en strikte toepassing van de *shari'a* (islamitische wet) op de eerste plaats te komen. Bovendien is de Taliban-beweging nationalistisch-Afghaans en derhalve nauwelijks geïnteresseerd in het buitenland. Overigens, deze opstelling zou zich op de langere termijn, wanneer hun algehele controle over Afghanistan is gevestigd, kunnen wijzigen.

[REDACTED]

- World Islamic Front

In februari jl. is het *World Islamic Front (WIF)* opgericht. Hierin hebben vertegenwoordigers van de *Egyptische* bewegingen Gama'at Islamiya en Islamitische Jihad, van de *Pakistaanse* Jamiat al-Ulema-i-Pakistan en Pakistani Ansar Movement, en van de Jihad Movement uit *Bangladesh* zitting.

WIF-voorzitter is Usamah bin Laden, die op 26 mei jl. tijdens een persconferentie op een geheime locatie in Afghanistan aangaf dat deze nieuwe organisatie binnen enkele weken een aanslag zou plegen op een Amerikaans doel.

De overige leidende posities van het *WIF* worden ingenomen door leden van de Egyptische Jihad-organisatie. Zo is Jihad-leider Ayman al-Zawahiri vice-voorzitter van het *WIF* en belast met de coördinatie. De Islamitische Jihad is zeer radicaal en keurt aanslagen op burgerdoelen, zoals die in Luxor in november 1997, goed. Verdere contacten van Usamah bin Laden betreffen vooral individuele financiële sponsors uit diverse landen.

BEOORDELING

Voor de verdenking van Usamah bin Laden als instigator van de aanslagen in Oost-Afrika bestaan tot dusver twee directe aanwijzingen:

1. Voorzover nu bekend lijken de twee aanslagen qua werkwijze op de bomaanslag op de Egyptische ambassade in Islamabad (Pakistan), in november 1995. Ook toen drong een vrachtauto door tot dicht bij het ambassadegebouw, alvorens de bestuurder zichzelf opblies. De verantwoordelijkheid voor deze actie werd destijds opgeëist door de Islamitische Jihad. Afgelopen week heeft deze organisatie nog bedreigingen geuit tegen Amerikaanse instellingen.

Gelet op de feiten dat (a) er nauwe banden bestaan tussen de Islamitische Jihad en Usamah bin Laden en (b) de aanslagen deze keer plaatsvonden *buiten* de Arabische wereld en *niet* tegen Egyptische doelen, zou het heel goed mogelijk kunnen zijn dat Usamah bin Laden deze keer direct zijn invloed heeft aangewend bij het aansturen van de Islamitische Jihad.

2. Volgens het onbekende '*Islamitische Leger voor de Bevrijding van de Heilige Plaatsen*' dat de aanslagen in Oost-Afrika claimt, zijn deze uitgevoerd door twee Saudiërs en één Egyptenaar. Juist deze vermenging van nationaliteiten duidt op een relatie met Usamah bin Laden en zijn 'Afghaanse Arabieren'. [REDACTED] dat de organisatie van Usamah bin Laden zeer veel verschillende nationaliteiten bevat, en wijd vertakt is over Europa, Afrika en Azië. Het '*Islamitische Leger*' is waarschijnlijk een ad-hoc naam, omdat een openlijke claim van Usamah bin Laden zijn positie als gast van de Taliban in gevaar zou brengen.

[REDACTED]

Overigens is Usamah bin Ladens relatie met de Taliban een belangrijke reden voor de veronderstelling dat hij niet of nauwelijks banden onderhoudt met Iran. Immers, Iran is één van de felste tegenstanders van het Taliban-regime in Afghanistan en vormt als shi'itisch (fundamentalistisch) bolwerk de tegenpool van de streng-sunnitische Taliban. De MID beschikt niet over informatie waarin sprake is van een relatie tussen Usamah bin Laden en Iran.

Afghanistan vormt een vrijhaven voor islamitisch geïnspireerde terroristen. [Soedan en Jemen hebben in de laatste twee jaar onder internationale druk vele extremisten uitgewezen.] De jarenlange burgeroorlog in Afghanistan zorgt sinds 1979 voor ervaren instructeurs en een scala aan wapens.

Hoewel de Taliban niet rechtstreeks betrokken zijn bij het terrorisme, tolereren zij wel de operaties van Usamah bin Laden. Internationale druk op de Taliban is nodig om diens activiteiten aan banden te leggen.